

Załącznik do Uchwały nr LXXXIII/869/2023

z dnia 11 sierpnia 2023 roku

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2023-2025**

Spis treści

I Wiadomości ogólne	2
1.1. Wprowadzenie	2
1.2. Uwarunkowania prawne realizacji Programu.....	2
1.3. Diagnoza społeczno-demograficzna Gminy Rogoźno	2
1.4. Analiza SWOT obszaru wspierania rodziny	10
II Zadania programowe.....	10
2.1. Cel główny.....	10
2.2. Cele szczegółowe.....	10
2.3. Odbiorcy Programu	12
2.4. Realizator	12
2.5. Źródła finansowania	12
2.6. Monitoring	12
Zakończenie	13
Spis tabel.....	14

I Wiadomości ogólne

1.1. Wprowadzenie

Rodzina definiowana jest jako podstawowa komórka społeczna, stanowi środowisko wzrastania i kształtowania obywateli. Powinna dawać poczucie bezpieczeństwa, kształcić, wychowywać, przekazywać wartości oraz tradycje. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, z którą styka się dziecko, to w niej przebiegają procesy socjalizacji oraz kształtowanie osobowości człowieka. W rodzinie każdy z jej członków powinien czuć się autonomiczną osobą obdarzoną szacunkiem, mogącą rozwijać swoje indywidualne zainteresowania. Rodzina prawidłowo spełniająca swoje funkcje może skutecznie wykształcić mechanizmy przewyższania trudności oraz radzenia sobie z problemami współczesnego świata. W czasie wzrastającego kryzysu wartości i nieustannie zmieniającej się struktury społeczeństwa nawet prawidłowo funkcjonujące rodziny narażone są na szereg kryzysów, dlatego powinny móc skorzystać z interdyscyplinarnego wsparcia. Rodziny narażone na różne czynniki negatywne takie jak bezrobocie, długotrwała choroba, uzależnienie, nieporadność opiekuńczo-wychowawcza w szczególności powinny otrzymać pomoc na wszystkich poziomach funkcjonowania rodziny, od najmłodszych do najstarszych jej członków.

Podmiotem realizującym to zadanie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogoźnie, a narzędziem umożliwiającym skuteczną pomoc rodzinie jest Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025. Program zakłada utworzenie spójnego systemu wsparcia dziecka i rodziny, wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny.

1.2. Uwarunkowania prawne realizacji Programu

Zadania i założenia Programu zgodne są z kierunkami następujących aktów prawnych:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.1997 nr 78 poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120 poz.526).
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. Poz. 1426 ze zm.).
4. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz 165).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz 172).
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j.Dz.U.2019 poz. 1507 z późn. zm.)

1.3. Diagnoza społeczno-demograficzna Gminy Rogoźno

Gmina Rogoźno jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie wielkopolskim i powiecie obornickim, 40 km na północ od Poznania. Granice mają łączną długość 82 km. Siedzibą gminy jest miasto Rogoźno (prawa miejskie - 24 kwietnia 1280r.).

Powierzchnia gminy to 217,95 km², w tym 11,2 km² przypada na miasto Rogoźno. Przez centralną część gminy przebiega łącząca Poznań z Pomorzem Środkowym droga krajowa K-11 i ważna linia kolejowa Poznań-Kołobrzeg. W miejscowości Ruda bierze początek droga wojewódzka nr 241 Rogoźno-Wągrowiec.

Gminę zamieszkuje 17 775 osób (stan na 31.05.2020 r.), z tego w Rogoźnie mieszka 10 704 osób. Średnia gęstość zaludnienia to 81,5 os./km², a w Rogoźnie 955,7 os./km². Szczegółowy obraz demograficzny Gminy ukazuje tabela nr 1.

Tabela nr 1. Sytuacja demograficzna.

Wyszczególnienie		Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
MIESZKAŃCY (w osobach)				
Ogółem	1	18700	18056	18612
KOBIETY				
Ogółem	2	9100	9130	9049
Wiek 0-18	3	1944	1952	1982
Wiek produkcyjny	4	4916	4884	4751
Wiek 60 lat i więcej	5	2240	2294	2316
MĘŻCZYŹNI				
Ogółem	6	9600	8926	9563
Wiek 0-18	7	2009	1337	2006
Wiek produkcyjny	8	6429	6377	6291
Wiek 65 lat i więcej	9	1162	1212	1266

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2020, 2021 i 2022.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na systematycznie malejącą ilość osób w wieku produkcyjnym, zarówno kobiet i mężczyzn w stosunku do rosnącej liczny osób w wieku poprodukcyjnym. Tendencja ta ma swoje odzwierciedlenie w analizie rynku pracy (tabela nr 2).

Tabela nr 2. Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy.

RYNEK PRACY			
	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Bezrobotni ogółem	255	236	213
Bezrobotni długotrwale ogółem	77	93	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Obornikach.

Tendencji spadkowej osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne nie należy upatrywać w znalezieniu zatrudnienia, a brakiem zainteresowania poszukiwaniem pracy, szczególnie wśród osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogoźnie. Przyczyny tej można upatrywać w znacznym wzroście pomocy państwa dla rodzin. Mieszkańcy Gminy, którzy pracowali sezonowo lub poszukiwali pracy zrezygnowali z takiej aktywności, ponieważ otrzymały pomoc w porównywalnych kwotach, które uzyskiwały wcześniej z pracy.

Tabela nr 3. Udzielona pomoc i wsparcie.

Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY i WSPARCIA			
Liczba osób	1660	1720	1443
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE			
Liczba osób	732	571	518
W tym: osoby długotrwale korzystające	328	286	228
Wiek 0-17	153	95	90
Wiek produkcyjny	428	326	300
Wiek poprodukcyjny	151	150	128
Liczba rodzin	548	456	421
Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Liczba osób w rodzinach	1207	946	847

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021 i 2022.

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że w porównaniu do ubiegłych lat nastąpił spadek osób korzystających z pomocy i wsparcia. W odniesieniu do roku 2020 pomoc przyznano 215 osobom mniej, co daje 127 rodzin mniej. Liczba osób, którym przyznano pomoc zmniejszyła się o 217 osób. Powody przyznawania pomocy obrazuje tabela nr 4.

Tabela nr 4. Powody przyznania pomocy.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022

UBÓSTWO			
Liczba rodzin	282	224	229
Liczba osób w rodzinach	608	458	501
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	109	61	52
Liczba osób w rodzinach	220	138	120
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	199	192	186
Liczba osób w rodzinach	458	398	366
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	400	363	351
Liczba osób w rodzinach	795	683	648
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZOWYCHOWAWCZYCH			
Liczba rodzin	90	75	72

Liczba osób w rodzinach	328	276	262
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin	40	38	30
Liczba osób w rodzinach	51	52	54
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
Liczba rodzin	77	49	48
Liczba osób w rodzinach	383	248	250

W TYM: WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	62	41	43
Liczba osób w rodzinach	339	227	233
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	56	33	40
Liczba osób w rodzinach	56	33	40
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO			
Liczba rodzin	6	4	7
Liczba osób w rodzinach	7	6	9
ZDARZENIA LOSOWE			
Liczba rodzin	3	0	4
Liczba osób w rodzinach	11	0	14
PRZEMOC W RODZINIE			
Liczba rodzin	2	3	4
Liczba osób w rodzinach	9	15	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPIPS-03 za lata 2020, 2021 i 2022.

Najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy w roku 2022 była długotrwała lub ciężka choroba, następnie ubóstwo oraz niepełnosprawność. Należy zauważyć, że w ostatnich latach liczba ta jest porównywalna. Istotnym czynnikiem dla tworzenia Programu jest przyznawanie pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. Wartość tego wskaźnika może świadczyć o istniejących problemach z którymi borykają się rodziny. Wdrożenie Programu wydaje się być tym bardziej uzasadnione.

1.4. Analiza SWOT obszaru wspierania rodziny

Analizę obszaru pomocowego dla rodziny przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
--------------	--------------

<ul style="list-style-type: none"> □ aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny; dobra znajomość środowiska lokalnego osób działających w obszarze pomagania; zatrudnienie odpowiednio □ wyspecjalizowanej kadry w zakresie pomagania rodzinie; rozbudowana infrastruktura oświatowa; realizowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie □ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; zapewnianie dostępu do pomocy specjalistycznej, tj. prawnej, rodzinnej, psychologicznej i psychoterapeutycznej; realizacja wieloletnich programów rządowych □ „Posiłek w szkole i w domu” oraz Karty Dużej Rodziny; zapewnianie dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi; dobre zaplecze sportowe dla dzieci; dostęp do wsparcia asystenta rodziny poprzez zatrudnianie odpowiedniej liczby asystentów; 	<ul style="list-style-type: none"> □ niska świadomość rodziców w zakresie opiekuńczo-wychowawczym; □ „hermetyczny” model rodziny; niski poziom oraz niechęć do wykorzystywania własnych zasobów do radzenia sobie z problemami; □ niechęć do korzystania z oddziaływań w zakresie wspierania rodziny; □ brak rodzin wspierających; □ ograniczona liczba miejsc w przedszkolach publicznych; □ ograniczone zasoby lokalowe Gminy – niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych; brak placówek wsparcia dziennego; □ niewystarczająca liczba rodzin zastępczych oraz brak kandydatów na pełnienie rodzin zastępczych; bardzo niskie zaangażowanie organizacji pozarządowych w zakresie wspierania rodziny; □ słaba oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; brak prawidłowych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.
<ul style="list-style-type: none"> □ szerokie działania profilaktyczne realizowane przez placówki oświatowe; □ działalność Centrum Integracji Społecznej oraz Spółdzielni Socjalnej „Opus”; □ odpowiednie realizowanie działań ustawowych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogoźnie; □ zapewnianie szkoleń dla kadry pomocowej w tematyce wspierania rodziny. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> ☐ rozwój ogólnopolskiej polityki prorodzinnej; ☐ aktywizacja zawodowa osób zagrożonych marginalizacją społeczną; ☐ współpraca placówek działających na terenie gminy z placówkami powiatowymi; ☐ aktywny udział rodzin we współpracy z asystentami rodziny; możliwość ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników GOPS; ☐ zmiana spostrzegania rodzin z dysfunkcjami opiekuńczowychowawczymi przez społeczność lokalną. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ osłabienie więzi rodzinnych oraz autorytetu rodzinnego; ☐ występowanie zjawiska „hermetyzacji rodziny”; przerzucanie odpowiedzialności za opiekę i wychowanie na instytucje; rosnące koszty utrzymania rodziny; ☐ niewystarczające zasoby mieszkaniowe; brak zainteresowania ze strony rodziców sposobem spędzania czasu wolnego dzieci; ☐ zaniedbywanie obowiązków opiekuńczowychowawczych przez rodziców; uzależnienie się beneficjentów GOPS od udzielanej pomocy; ☐ brak rodzin wspierających; ☐ brak środków na placówki wsparcia dziennego.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

II Zadania programowe

2.1. Cel główny

Celem głównym programu jest:

Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny oraz wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2.2. Cele szczegółowe

Dla realizacji celu głównego Programu wyznaczono następujące cele szczegółowe:

1. Wspieranie bezpieczeństwa bytowego dziecka i rodziny.
2. Wspieranie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny.
3. Współpraca interdyscyplinarna na rzecz możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Tabela nr 6. Harmonogram realizacji Programu.

Lp.	Zadania	Wskaźniki	Okres realizacji
Cel szczegółowy 1. Wspieranie bezpieczeństwa bytowego dziecka i rodziny.			
1.	Pomoc w zaspokajaniu potrzeb bytowych rodziny	1. Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową z GOPS. 2. Liczba rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny. 3. Liczba rodzin otrzymujących dodatek mieszkaniowy. 4. Liczba rodzin pobierających fundusz alimentacyjny.	2023-2025

		5. Liczba dzieci objętych dożywaniem.	
		6. Liczba rodzin otrzymujących pomoc żywnościową.	
2.	Wyrównywanie szans edukacyjnych	1. Liczba dzieci, które otrzymały stypendium socjalne. 2. Liczba dzieci, które otrzymały pomoc na zakup podręczników szkolnych.	2023-2025
3.	Wyrównywanie szans zdrowotnych	1. Liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi. 2. Liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi z zaburzeniami psychicznymi. 3. Liczba godzin świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci. 4. Liczba godzin świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych z zaburzeniami psychicznymi dla dzieci.	2023-2025
4.	Wyrównywanie dostępu do wypoczynku	1. Liczba dzieci, które brały udział w wypoczynku (kolonie, obozy).	2023-2025
Cel szczegółowy 2. Wspieranie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny			
1.	Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	1. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny.	2023-2025
2.	Diagnoza sytuacji rodzinnej, przyczyn kryzysu oraz jakości życia rodziny (w tym sytuacja zdrowotna rodziny i szkolna dzieci)	1. Liczba opracowanych diagnoz sytuacji rodziny. 2. Liczba pism do placówek oświatowych o wystawienie opinii. 3. Liczba pism do GKRPA o podjęcie działań. 4. Liczba pism do Sądów o sytuacji rodziny.	2023-2025
Lp	Zadania	Wskaźniki	Okres realizacji
3.	Wspieranie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin	1. Liczba opracowanych planów pracy z rodziną. 2. Liczba opracowanych aktualizacji planów pracy z rodziną.	2023-2025
4.	Monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	1. Liczba rodzin objęta monitoringiem po zakończeniu pracy z asystentem rodziny	2023-2025
Cel szczegółowy 3. Współpraca interdyscyplinarna na rzecz możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej.			

1.	Współpraca z instytucjami pieczy zastępczej na rzecz wsparcia dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1. Liczba opinii dotyczących rodziców biologicznych dzieci, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2023-2025
2.	Współpraca interdyscyplinarna na rzecz dziecka i rodziny z PCPR w Obornikach	1. Liczba posiedzeń zespołu oceniającego sytuację dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których udział brali asystenci rodziny	2023-2025
3.	Wspieranie rodzin w odzyskaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej	1. Liczba opracowanych/zaktualizowanych planów pracy z rodziną	2023-2025
4.	Monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	1. Liczba rodzin objęta monitoringiem po zakończeniu pracy z asystentem rodziny	2023-2025

2.3. Odbiorcy Programu

Program ten jest adresowany dla rodzin, mieszkańców Gminy Rogoźno, które przeżywają trudności opiekuńczo wychowawcze.

2.4. Realizator

Realizatorem programu jest Gmina Rogoźno, w szczególności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogoźnie.

2.5. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

2.6. Monitoring

Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o stanie jego realizacji, według powyżej opracowanych wskaźników monitorujących. Zebrane dane pozwolą na ocenę realizacji wyznaczonych zadań. Efektem monitoringu będzie opracowanie sprawozdania przez pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogoźnie, wyznaczonego przez kierownika jednostki i przedłożenie go kierownikowi w terminie do 30 kwietnia każdego roku. Kierownik placówki przekaże sprawozdanie w ciągu 14 dni od jego otrzymania Radzie Miejskiej Rogoźna.

Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 zakłada tworzenie możliwości sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny oraz wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie rodziny będzie miało wielowymiarowy charakter, w tym: zaradczy, profilaktyczny i ochronny, tak, by wspomóc rodziny w przezwyciężaniu trudności, które nie zawsze są w stanie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, możliwości i zasoby. Propagowanie zachowań pozytywnych w środowisku rodzinnym daje szansę na zdobywanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz wzmocnienie znaczenia pozycji rodziny w społeczeństwie.

Spis tabel

Tabela nr 1. Sytuacja demograficzna.....	4
Tabela nr 2. Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy.....	5
Tabela nr 3. Udzielona pomoc i wsparcie.....	5
Tabela nr 4. Powody przyznania pomocy.....	6
Tabela nr 5. Analiza SWOT.....	8
Tabela nr 6. Harmonogram realizacji Programu.....	10